

Envirostratégia 2030 - Záznam z druhého stretnutia pracovnej skupiny VODA

22.8.2017, 9:00 - 12:00, MŽP SR / IEP

Spracovala: Jana Mikudová

V súvislosti s prípravou novej environmentálnej stratégie (ES) sa konalo druhé stretnutie pracovnej skupiny, ktoré sa venovalo problematike vody a vodného hospodárstva.

Po privítaní účastníkov a úvodnom slove p. Širokého z Inštitútu environmentálnej politiky (IEP), p. Haluš (riaditeľ IEP) predstavil program pracovnej skupiny a harmonogram v súvislosti s prípravou ES, poďakoval za zaslané pripomienky, ktoré možno nájsť na internetovej stránke, <http://www.minzp.sk/iep/strategicke-materialy/envirostrategia-2030/>. Výsledkom zapracovania pripomienok je prvý draft Envirostratégie 2030. Cieľom druhého stretnutia je vyriešiť sporné body prvého draftu Envirostratégie.

P. Široký informuje, že v priebehu septembra a októbra by malo prebehnúť stretnutie 7 pracovných skupín. Z pripomienok vyplynula potreba novej témy environmentálna výchova a vzdelávanie, ktorá sa bude rozoberať v samostatnej kapitole. Bude zaslaná na pripomienkovanie všetkým pracovným skupinám. Vyzval zaslať písomné pripomienky k druhému draftu do konca 34. týždňa, t.j. 25.8.2017.

Upozornil, že informácie týkajúce sa legislatívnych opatrení či inštitucionálneho rámca sa budú rozoberať v samostatnej kapitole resp. v samostatnej prílohe, z dôvodu prehľadnosti stratégie pre širokú verejnosť. Samostatná časť sa venuje oblasti monitoringu, dát a ich zverejňovaniu.

Zároveň predstavil jednotlivé kapitoly a vyzval účastníkov sa pred rozprávaním predstaviť, hľadať konštruktívne a kompromisné riešenia a nezameriavať sa na riešenie slovných definícií. Vyzdvihol hlavnú myšlienku Envirostratégie 2030 nahradiť odborné slovné výrazy jednoduchým, širokej verejnosti zrozumiteľným slovníkom.

Nasledovala diskusia po jednotlivých častiach kapitol:

1. Dostatok čistej vody pre všetkých

Dráb (IEP) Vyzval účastníkov na vyjadrenie k draftu stratégie a vznesenie pripomienok a podnetov.

Formulácia hlavného cieľa v rámci:

Jurík (SPU Nitra) Zdôraznil potrebu preformulovať úvod cieľa s dôrazom na dostatok pitnej vody pre všetkých do roku 2030.

Zabezpečenie pitnej vody by sa malo týkať aj obcí, ktoré tento cieľ nedosiahnu do roku 2020, napriek tomu, že to bolo uložené EK ako cieľ do roku 2020.

Zároveň podotkol na termín „voda ako strategická surovina“, nakoľko voda je predovšetkým zložka prírody a až potom strategická surovina.

Petušík (ZMOS) Podotkol, že by sa mali vybudovať čističky odpadových vôd bez ohľadu na to či obec má alebo nemá 2000 obyvateľov.

Zároveň navrhol postavenie čističiek odpadových vôd tam, kde sú odpadové zdroje.

Dráb Reagoval, že v stratégii sú spomenuté nie len obce nad 2000 ale aj ostatné. (viď. kapitola 1.1)

Košovský (sekcia vôd) Zdôraznil zohľadnenie zaslaných pripomienok za sekciu vôd.

Zmienil potrebu zohľadnenia podmienky „znečisťovateľ platí“.

Súhlasí s formuláciou „Voda je strategickou surovinou...“, nakoľko veta pokračuje „...nenahraditeľnou pre život.“.

	Otvoril otázku stanovenia percentuálneho cieľa odvádzaných a čistených vôd do roku 2030 a kto bude garant jeho plnenia. Radšej ponechať všeobecnú formuláciu „zvýšiť podiel“.
Haluš	Reagoval, že pre zdôraznenie nevyhnutnosti plnenia je lepšie stanoviť konkrétne číslo v percentuálnom vyjadrení. Za plnenie stanoveného záväzku, preberie zodpovednosť MŽP SR.
Košovský	Zdôraznil náročnosť argumentácie EK plnenia cieľov budovania kanalizácií, a pod., ak je ohrozený vodný zdroj.
Haluš a Dráb	Podporili v úvahách, že nie je dôvod mať obavy zo stanovenia cieľov.
Košovský	Vyjadril potrebu nájsť mechaniku v národnom infraštruktúrnom rámci. Pokiaľ je ochota z Úradu vlády párovať národné požiadavky s našimi požiadavkami, prikláňa sa k stanoveniu merateľného cieľa.
Široký	Reagoval, že všetky výstupy Envirostratégie 2030 sú prezentované ako vstupy do Národného investičného programu.
Grógová (SAŽP)	Podotkla, že pred stanovením cieľa pitná voda pre všetkých je potreba mať v dobrom stave vodné útvary.
Derka (PF UK)	Reagoval, že morfológická degradácia bráni revitalizácii vodných tokov, čo bráni naplneniu cieľa.
Košovský	Reagoval, že degradácia sa deje celoplošne. Podrobnosti sú súčasťou rámcovej smernice o vode.
Jurík	Podotkol, že z textácie nie je jednoznačné, čo je myslené pod vodným útvary, pokiaľ sú malé obce mimo vodných útvarov.
Košovský	Reagoval, že malé obce sú súčasťou a ovplyvňujú vodné útvary svojou činnosťou.

Výsledkové indikátory pre vodu:

Havlíček (ÚSVMRR)	Podotkol, že OECD indikátor porovnávajúci odber vody na obyvateľa na SR je 8x vyšší oproti priemeru OECD. Požiadal o objasnenie, nakoľko je to málo pravdepodobné.
Haluš	Reagoval, že to sú oficiálne reportované výsledky.
Košovský	Podotkol, že mu nie sú známe indikátory v tabuľke, nakoľko sa pre vodu používajú iné indikátory. Zmienil sa, že OECD deklaruje, že nemožno vzájomne porovnávať dáta jednotlivých krajín lebo krajiny používajú rôznu metodiku zberu a vyhodnocovania údajov o vode. Slovensko má metodiku schválenú EK. Navrhuje to vypustiť alebo nechať len SK dáta bez porovnania hodnôt s inými dátami.
Jurík	Upozornil na nejasné časové obdobie v indikátoroch. Požiadal doplniť „za rok“.
Košovský	Upozornil, že nie je jasné čo sa myslí pod „podiel čistených odpadových vôd“.
Haluš	Vyzval o definovanie správneho výrazu.
Poórová	Reagovala, že Útvary vodného hospodárstva používa výraz „podiel čistených vypustených vôd“.
Haluš	Reagoval, že bude vytvorená príloha, v ktorej bude terminológia, zdroje dát, a pod.. Do textu to však kvôli prehľadnosti nie je vhodné udávať.
Poórova (SHMÚ)	Podotkla, že zákonná oznamovacia povinnosť o odbere vody nefunguje na 100%. Aby občan rozumel zjednodušenej terminológii, je potrebné vysvetliť čo je v indikátore zahrnuté, a že neobsahuje odbery zo studne.
Grófová	Požiadala doplniť zdroj „podiel čistenia odpadových vôd“.

Podotkla, že chýba jednotka „liter na obyvateľa“.

Vyjadrila návrh neporovnávať indikátory, alebo zjednotiť jeden zdroj porovnávania.

- Dráb Reagoval, že dáta indikátorov nie sú dostupné vo všetkých zdrojoch dát rovnako, čo znemožňuje určiť jeden zdroj dát.
- Haluš Reagoval, že sa bude porovnávať tam, kde to bude relevantné. V opačnom prípade sa nebude porovnávať.
- Havlíček Navrhol stanoviť priebežný cieľ odvádzania a čistenia vôd, do naplnenia cieľa 2030.
- Haluš Reagoval, že nakoľko nie je vôľa stanoviť ani cieľ do roku 2030, tak bude ťažké stanoviť priebežný cieľ.
- Dráb Ak chceme mať medzročný cieľ indikátora, musíme vedieť aký indikátor má mať cieľ, a ak bude o niekoľko rokov revízia Envirostratégia 2030, je možné porovnávať k stanoveným cieľom.
- Havlíček Vyjadril potrebu stanoviť prioritné financovanie a na základe toho určiť prioritný indikátor.

Opatrenie 1.1

- Poórová (SHMÚ) Vyjadrila potrebu zjednotenia terminológie, napr. „spotreba“ je v texte spomenutá v rôznych kontextoch a jej význam je mätúci.
- Jurík Podotkol, že EÚ stanovila pre SR termín dobrého stavu vody, ktorý je stanovený v zákone o vodách (ktorý už teraz SR má problém dodržať) a nemožno ho svojvoľne meniť či predlžovať do 2030. Týka sa to vety „Obce nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov dosiahnu do roku 2030 100 % čistenie odpadových vôd“. Odporučil formulovať v zmysle „dosiahnuť 50% obcí“ „zvýšiť podiel obcí do 2000 obyvateľov“.
- Havlíček Navrhol neobmedzovať kritérium len na „nákladovosť“, radšej ponechať „efektívnosť“.
- Jurík Vegetačné čističky by boli predmetom v obciach nad 10 000 obyvateľoch (kde sa začína o dusíku a fosfore).
- Široký Reagoval, že stratégia nemá reflektovať technické a legislatívne bariéry.
- Kušiková Reagovala, že vytvorením fondu by, stratégia nemusela riešiť všetkých. Podporou budovania koreňových čističiek by sa nemuseli riešiť prípojky.
- (SOPBaK MŽP SR)
- Široký Navrhol, dať obciam možnosť využívať infraštruktúru, ktorá je výhodnejšia pre nich.
- Poórova Reagovala, že zmienené je zahrnuté pod terminológiou „neštruktúrne opatrenia“.
- Muller (GWP CEE) Vyjadril potrebu doplnenia decentralizovaného čistenia.

Opatrenie 1.2

- Kovács (KSK) Vyjadril potrebu preformulovať „nevytvárania nových bariér...“ v poslednej vete prvého odseku.
- Jurík Vyjadril potrebu preformulovať „rentabilita vodného kanálu“.
- Vyjadril potrebu preformulovať kapitolu, nakoľko je v rozpore s požiadavkami EÚ. Na revitalizáciu drenážnych kanálov je vyčlenených niekoľko 1000 eur. Hrozí opätovné ohrozenie maláriou.
- Široký Vyzval na zaslanie preformulovaného termínu „rentabilita“.
- Derka Reagoval, že komáre prenášajú aj iné choroby, že hrozba maláriou nemá v tomto prípade alarmujúce rozmery. Niektoré odvodňovacie kanály sú dôležité pre ochranu prírody a dôležité je akým spôsobom budú revitalizované.

Dráb Vyzval na zaslanie návrhov novej formulácie.

Opatrenie 1.3

Široký Informoval, že kapitola 1.3 sa premiestni na začiatok, kvôli zdôrazneniu hlavného cieľa
Fischerová Vyjadrila potrebu dať v texte priestor aj pre podzemné vody.
(SEPEÚaMV MŽP SR)
Košovský Zašle nové formulácie (termíny ako napr. „Revitalizácia vodných tokov“)

7. Efektívna prevencia povodní

Formulácia hlavného cieľa v rámci:

Grófová Zdôraznila, že OECD databáza má nedostatky, dáta majú nedostatky.
Haluš Informoval, že sa vychádza zo súboru evidovaných mimoriadnych udalostí.
Muller Vyjadril potrebu spomenúť informačne aj „prívalové povodne“.
Poárová Poukázala na nesprávny výraz „nestabilné prietoky s častými záplavami“
Košovský Zašle nanovo zadefinovaný cieľ a odporúča preformulovať názov kapitoly 7.
Poárová Dáva do pozornosti výzvu na zelené opatrenia z EŠIF o ktoré sa možno uchádzať.
Klescht (MPRV SR) Reflektuje, že správcovia drobných vodných tokov nemali možnosť zapojiť sa do výzvy a platia za správu drobných vodných tokov. Následne sa nedá dať obciam prefinancovanie, ak sa nedostali do oblasti v mape povodňového rizika.
Navrhuje prioritizovať obnovu chátrajúcich už existujúcich protipovodňových stavieb.
Havlíček Reaguje na diskusiu a vidí nedostatok v procese vodného plánovania. Navrhuje aby výstupy z Envirostratégie 2030 boli premietnuté do vodného plánovania.
Derka Navrhuje preformulovať názov nadpisu na „7. efektívna prevencia škôd spôsobených povodňami“
Kušíková Do tretieho cyklu je priestor prehodnotiť a zahrnúť do vodných strategických plánov nové veci. Nemusí sa spomenúť tretí cyklus, ale zahrnúť, že vo vod. Strat. plánoch by sa malo riešiť celé povodie atď...

Opatrenie 7.1

Kušíková Doplniť na koniec odseku - otváraním mŕtvych ramien (Bočná konektivita toku).
Vilinovič Podotkol, že na SR neexistuje funkčný rybovod.
Košovský Reflektoval, že téma kapitoly smeruje protipovodňovým opatreniam.
Jurík Reflektuje, že smernica o protipovodňovej ochrane rieši „potenciálne zaplavované územia“. Preto nie je potrebné sa v diskusii zaoberať ničím, čo už je vyriešené.
Posledná veta: „Regulácia vodných tokov.“ nie je zelené opatrenie. Preto súvisí s kapitolou 7.2.

Opatrenie 7.2

Haluš Bližšie špecifikoval cieľ podkapitoly, ktorá má hovoriť o šedých opatreniach.
Košovský Vyjadril potrebu doplniť termín „udržateľnosť opatrení“ vrátane neštruktúrálnej, kvôli udržateľnosti projektov.

Havlíček	Zdôraznil potrebu reálne posudzovať pridanú hodnotu všetkých protipovodňových opatrení.
Jurík	Poukázal na termín v 3 odseku: nie „akumulačnej kapacity“ ale „ochrannej funkcie/priestoru nádrže“.
Gális (IEP)	Reagoval, že téma nedostatkov inštitucionálneho rámca sa bude riešiť v samostatnej kapitole.

Opatrenie 7.3

Košovský	Poukazuje na nesúlad dotačnej politiky na realizáciu fariem s nedostatočným zhodnotením dôsledkov na životné prostredie (erózia pôdy a záplavy). Odporúča doplniť poslednú vetu prvého odstavca o „legislatívne opatrenia“.
Havlíček	Reagoval, že to je otázka na PPA, MPK.
Košovský	Odporúča prvú vetu v prvom odstavci a druhý odstavec: „môže sa jednať....“ vypustiť.
Kušíková	Reaguje na diskusiu o nesúlade dotačnej politiky na realizáciu fariem a odporúča dodať vetu v štýle „odstrániť protirečenia štátu a rozvíjať pozitívne stimuly“.

Opatrenie 7.4

Košovský	Odporúča radšej použiť slovo <u>nepovoľovať</u> stavbu nie zakázať. Odporúča poslednú vetu prvého odseku odstrániť a doplniť posledný odstavec formuláciu v štýle poškodzovateľ platí.
Fischerová	Odporúča preškolenie a informovanosť starostov a zodpovedných osôb vydávajúcich stavebné povolenia na stavebných úradoch o obsahu a cieľoch Envirostratégie 2030, aby sa nepovoľovalo čo sa nemá.
Široký	Reagoval, že to bude doplnené do časti Envirovýchova - vzdelávanie orgánov št. správy

8. Zmierňovanie následkov sucha

Poárová	Odporúča upraviť terminológiu: „zmierňovanie dopadov sucha a nedostatkov vody“.
Muller	Zašle doplnenie častí textu k monitoringu, včasného varovania, modelovania atď.
Havlíček	Vyjadril potrebu zmonitorovať prínos realizovaných projektov a zjednotiť manažment investícií.
Petušík	Odporúča do kapitoly 8.1 legislatívne určiť <u>povinnosť</u> zadržania zrážkovej vody pri výstavbe budovy. Zašle pripomienky.
Jurík	Riešením zadržovania vody by mohli byť zelené strechy. (Nemecko, povinnosť zadržať vodu na pozemku).
Fischerová	Odporúča spoluprácu so sekciou environmentálnej politiky čo rieši Adaptačnú stratégiu.
Kušíková	Odporúča riešiť využívanie zrážkových vôd technickou normou (Česká republika). Odporučiť podiel plochy pozemku kde sa bude zrážková voda koncentrovať.
Košovský	Presunúť cenovú politiku do inej časti, nie v úvode. Zašle pripomienky.
Široký	Na záver požiadal o zaslanie pripomienok. Vyzval na zaslanie podkladov ku kapitole Inštitucionálny rámec a legislatívne nedostatky. Pripomenul, že všetky podnety sú na stránke MŽP SR a že budú na stránku IEP / MŽP SR v časti k Envirostratégii 2030 doplnené zápisy zo stretnutí a pripomienky k nultému aj prvému draftu